

Psykolog

Klager

NORSK
PSYKOLOG
FORENING

Oslo, 18.06.2019
FER-sak: 02/19K

FAGETISK KLAGESAK - KONKLUSJON

Klager:

Innklaget psykolog:

Norsk psykologforening (NPF), Fagetisk råd (FER) mottok klagen 13.12.18 og sluttbehandlet klagen i sitt møte 29.04.19.

BAKGRUNN FOR KLAGEN:

Klager er part i en sak etter barneloven om fastsettelse av samvær. Psykologen har på initiativ fra klagers tidligere partner vært behandler for deres felles datter i perioden saken har gått i tingretten.

Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer.

Vedtak: *5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.*

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

SAKSGANG:

- 13.12.18 FER mottok brev fra klager med klage på Psykologforeningens medlem.
- 25.02.19 FER vurderte henvendelsen i møte og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak.
- 27.02.19 Psykologen ble tilskrevet med anmodning om innen fire uker å redegjøre for klagen under henvisning til spesiell punkter i «Ethiske prinsipper for nordiske psykologer» (EPNP).
- 14.03.19 FER mottok redegjørelse fra psykologen.
- 14.03.19 Redegjørelsen ble sent til klager med anmodning om innen to uker å kommentere redegjørelsen.
- 28.03.19 FER mottok kommentar fra klager.
- 28.03.19 Kommentar fra klager ble sendt psykologen med to ukers frist til å komme med sluttkommentarer.
- 09.04.19 FER mottok sluttkommentar fra psykologen med vedlagt kopi av Epost korrespondanse.

12.04.19 Sluttkommentarer ble sendt til klager til orientering.
29.04.19 FER sluttbehandlet saken.

OPPSUMMERING AV TILSENDT DOKUMENTASJON

i) Klagers brev til FER

Konflikten mellom foreldrene har vart over tid og beskrives å ha krevd mye ressurser. Det har vært inne sakkyndige i prosessen som har bistått retten med å komme frem til avtale om samvær. Klager opplever at psykologen, gjennom sin kontakt med barnet og tidligere partner, har gjort det vanskeligere for barnet å forholde seg til den inngåtte avtalen. I dommen beskrives videre at de sakkyndige og retten opplever at psykologen på en uheldig måte har trukket barnet direkte inn i prosessen rundt utforming av en samværsavtale. Dette beskrives å ha medført en tilleggsbelastning for barnet. Dommen peker også på at det kan synes problematisk at klager og samvær med klager har vært et hyppig tema i samtaler mellom barnet og psykologen. Klager mener psykologen har brutt de etiske prinsipper for nordiske psykologer (EPNP) ved 1. å ha misbrukt sin stilling gjennom å utnytte klientens avhengighet og tillit. 2. at psykologen ikke har respektert sine kollegers særlige kompetanse, forpliktelse og ansvar.

ii) Relevante punkter i «Etiske prinsipper for nordiske psykologer» (EPNP)

FER vurderte henvendelsen fra klager i møte 25.02.19 og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak.

FER ba psykologen reflektere over punktet integritet i EPNP. Dette knyttet til at klager og dommen beskriver at han gjennom sin involvering har påvirket barnet i saken og samværsavtalen. FER ba psykologen reflektere over hvilke konsekvenser dette kan ha medført for barnet og for klager. Rådet ba om psykologens redegjørelse til innholdet i klagen, og hans refleksjoner rundt følgende punkt i EPNP:

II.4 Integritet

Psykologen søker å fremme integritet innen forskning, undervisning og anvendt psykologi. Dette innebærer at psykologen opptrer ærlig, upartisk og respektfullt overfor relevante involverte parter. Han/hun forsøker å synliggjøre og klargjøre sin egen rolle i de ulike sammenhengene der han/hun arbeider.

iii) Psykologens redegjørelse.

I sin redegjørelse beskriver psykologen omfanget av, og bakgrunnen for sitt arbeid i saken. Hovedårsaken til at barnet var henvist til ham var vegring mot samvær hos klager og generell utrygghet, som beskrives forsterket etter at klager tok ut rettslig stevning for å få samvær med overnatting. Psykologen beskriver vektlegging av en tidligere voldelig hendelse mellom foreldrene som barnet var vitne til. Han vurderte at det forelå en fare for ytterligere sementering av denne traumeopplevelsen hos barnet dersom retten fastsatte en dato for overnatting hos far. Slik psykologen vurderte det, ville en slik «tvangsbasert gjennomføring av samvær» også være til hinder for at klager og barn skulle oppnå en tillitsbasert relasjon. Psykologen viser til at han kommuniserte sin faglige motstand mot konkretisering av dato for samvær til de sakkyndige, mor og retten. Da det rettslige forliket likevel konkretiserte en slik dato, ønsket han å bidra til at barnet ble trygget i forhold til dette.

I sin første samtale med barnet etter forliket mellom foreldrene i retten, opplevde psykologen at barnet var utrygt med tanke på at det kun var uker til første samvær med overnatting. Han

kommuniserte derfor til barnet sin mening om at barnet burde få være med å bestemme når overnatting skulle skje. Psykologen mener han ut fra fagetiske prinsipper måtte kommunisere overfor barnet hva han som fagperson mente ville være den beste løsningen; at barnet skulle få være med å bestemme en ikke fastsatt tid for oppstart av samvær med overnatting hos klager. Samtidig beskriver han at han også kommuniserte til barnet at han ville støtte henne og foreldrene i å få til den andre løsningen som de nå var blitt enige om i retten; at samvær med overnatting skulle starte opp til en fastsatt dato.

Psykologen beskriver at samværet som startet 2018 en periode så ut til å fungere delvis etter målsettingene i det rettslige forliket. Senere samme år ble det igjen så store vansker med forliket mellom foreldrene at en ny hovedforhandling, med følgende sterkt press på barnet, ble berammet. Psykologen beskriver at han vurderte barnets fortsatte motstand mot overnatting hos sin far som en fare også for relasjonen til mor. Dette da mor la press på barnet for at det avtalte samværet skulle gjennomføres.

Psykologen beskriver at rammene for hans vitnemål i denne saken ikke var optimale, og at han ved gjennomsyn av dommen ser at det der kan fremstå som om han overfor barnet aktivt har underkjent forliket som tidligere ble inngått. Han understreker nå at det motsatte faktisk var tilfellet; at han ikke underkjente forliket, men at han anerkjente barnets opplevelser, følelser og erfaring med de konkrete kravene til overnattinger det ble stilt overfor i forliket mellom foreldrene. Dersom han hadde støttet opp under at barnet måtte finne seg i den inngåtte avtalen, opplevde han at han hadde underkjent barnets følelser og erfaringer. Videre at han hadde kommet i konflikt med sine egne fagetiske prinsipper ved at han ikke ville fremstått som tydelig, ærlig og konsistent. Slik ville han ha bidratt til ytterligere å forsterke barnets oppfatning av de voksne som «uforutsigbare og inkonsistente». Psykologen bestrider klagers påstand om at «... *han aktivt motarbeidet avtalen som ble inngått ...*». Psykologen mener han tvert i mot bidro til at avtalen i forliket kom i gang og kunne prøves ut.

Psykologen er uenig i klagers påstand om at han ikke har respektert de sakkyndiges kompetanse. Han peker på at han som behandler og de sakkyndige har ulike roller. Han peker på at han var faglig uenig med de sakkyndige i vektlegging av mulige konsekvenser av at barnet, for noen år siden, ble eksponert for en episode hvor far utøvte vold mot mor. Psykologen tillegger denne dramatiske hendelsen langt større vekt enn de sakkyndige.

Avslutningsvis beskriver psykologen at han har vært påpasselig med å fremheve verdien for barnet av å bli godt kjent med og trygg i sin relasjon til sin far. Samtidig har psykologen støttet barnet i sin rett til å bli hørt når hun har uttrykt utrygghet for å overnatte hos sin far. Psykologen vurderer selv at fagetikkens krav om at psykologer «.. *opptrer ærlig, upartisk og respektfullt over for involverte parter*» har vært et viktig prinsipp for det arbeidet han har gjort i saken, og han kan ikke se at han på noe punkt har opptrådt i strid med dette.

iv) Klagers kommentarer på psykologens redegjørelse.

Som svar på redegjørelsen skriver klager at han opplever at psykologen forsøker å «pynte» på sine tidligere påstander. Klager mener at psykologen i sitt svar ikke tar inn over seg at de sakkyndige og retten, slik klager forstår det, har ment at psykologens påvirkning i samværsaken har vært uheldig.

Klager viser til flere uttalelser psykologen har kommet med i forbindelse med rettsaken. Det refereres til mailkorrespondanse fra psykologen til mors advokat, hvor psykologen skal ha gitt uttrykk for mistillit til de to sakkyndige i saken. Videre siteres det fra mailen uttalelser fra

psykologen som klager opplever som sterke, og som han opplever går svært langt i å hevde at relasjonen mellom klager og datter er ødelagt. Klager lister opp følgende fra mailkorrespondansen han reagerer særlig på: 1. At psykologen hevder at når det er begått vold fra far mot mor med barnet som vitne, så er barnets relasjon til far ødelagt for alltid. 2. At et barn som har opplevd en slik hendelse aldri bør bli overlatt til å overnatte alene hos den part som har utøvet vold. 3. At klager som følge av den omtalte episoden med vold mot mor burde vært satt i fengsel.

Klager hevder videre at psykologen har kommunisert sin holdning om at klager burde fengsles gjentatte ganger til barnet i behandlingsforløpet. Klager mener at dette i seg selv har gjort barnet mer utrygt, og redd for at klager skulle bli satt i fengsel. Klager viser videre til uttalelser psykologen skal ha kommet med i retten hvor han skal ha argumentert for at all kontakt mellom klager og barnet burde brytes, og at han også hadde uttrykt at foreldre som utøvet vold i familiesituasjoner burde bli tatt fra foreldreretten.

Klager opplever at psykologen var sterkt uenig i forliket som ble inngått i saken, og at han har uttrykt dette synet gjentatte ganger overfor barnet. Klager hevder at psykologen aktivt motarbeidet den inngåtte avtalen når han så klart ga uttrykk for uenighet med retten og de sakkyndige i synet på overnatting hos klager. Klager fastholder at han opplevde at psykologen gjennom å kommunisere sine egne holdninger og meninger om overnatting, la press på barnet i saken til å måtte velge side i konflikten mellom mor og far. Klager mener psykologens støtte til klagers motpart i saken bidro til av samværsavtalen ble brutt, og at dette fikk alvorlige konsekvenser for relasjonen mellom klager og hans familie og barnet, da barnet i ti måneder i praksis ble holdt tilbake fra alt samvær. Far kommer med en rekke eksempler på uttalelser fra barnet som han mener er uttrykk for at psykologen aktivt har motarbeidet det inngåtte forliket. Klager oppsummerer at han mener psykologen sammen med mor har satt barnet under et emosjonelt press hvor det ble tvunget til å velge side i en langvarig foreldrekonflikt.

Klager peker på at psykologen i mail og i sine vitnemål i retten skal ha kommet med sterke beskrivelser av klager som person kun basert på de beskrivelser psykologen har fått av klagers motpart. Klager opplever psykologen som bastant i sine holdninger, og peker på at psykologen har basert sine vurderinger kun på informasjon fra den ene siden i en betent konflikt mellom to foreldre som har helt ulike versjoner av saken. Klager viser til at dommen beskriver at barnet er dratt inn i konflikten mellom foreldrene. Klager mener psykologen har bidratt til dette ved å gi støtte til klagers motpart og tydelig vise sin uenighet mot det forliket partene klarte å inngå.

Klager peker på at de sakkyndige, retten og han selv opplevde at psykologen aktivt motarbeidet det inngåtte forliket, og at psykologen i stor grad bidro til at samvær ikke ble gjennomført etter inngåtte avtaler. Klager informerer til sist om at samvær per i dag er i gang, og at dette etter hans vurdering forløper uten vesentlige vansker for barnet.

v) Sluttkommentarer fra psykologen.

I sine sluttkommentarer legger psykologen ved mailkorrespondansen klager refererer til. Psykologen poengterer at han ikke har vært i mot samvær mellom klager og barnet i seg selv, men at det var formen på, og oppbyggingen av samværet som partene, de sakkyndige og dommen kom frem til, han vurderte forskjellig. Psykologen ønsker ikke å kommentere ytterligere de uttalelser klager mener psykologen har hatt overfor barnet og i retten. Psykologen ser at hans uttalelse om at han bidro til at samvær kunne komme i gang og prøves ut kan oppleves som provoserende for klager, ut fra klagers perspektiv på saken.

FERS VURDERING OG KONKLUSJON

Den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at den innklagede psykologen kan foreta en fagetisk refleksjon over de punktene som FER påpeker i psykologens arbeid og eventuelt endre sin praksis slik at denne er i overensstemmelse med EPNP. Det er ønskelig at denne prosessen kan vise at klager er respektert.

På bakgrunn av den fremlagte dokumentasjonen finner FER at psykologen reflekterer over egen praksis i den fagetiske kontradiksjonsprosessen, men i begrenset grad reflekterer over potensielle negative konsekvenser av egen praksis. I sin første redegjørelse beskriver han sitt arbeid i saken, og argumenterer for sitt syn. Han synes å vise liten forståelse for det klager har opplevd som vanskelig i saken. Psykologen argumenterer for bakgrunnen for at han ikke støttet det inngåtte forliket om samvær. Han beskriver at han som fagperson måtte fortelle barnet hva han mente om samværsavtalen nettopp for ikke å komme i konflikt med fagetiske prinsipper. Psykologen reflekterer ikke over om dette kan han bidratt til at barnet havnet i en vanskelig lojalitetskonflikt mellom partene i saken, eller om dette bidro til at samværet i praksis ikke lot seg gjennomføre som avtalt i forliket. Psykologen viser til at han ønsket å ivareta barnets følelser og opplevelser i saken, som barnets behandler. FER kan se at psykologen har hatt til hensikt å ivareta barnet. Samtidig påpeker klager at psykologen har handlet på bakgrunn av begrenset informasjon, fra en av partene i en langvarig og pågående foreldrekonflikt. De sakkyndige i saken, som kommer til en annen konklusjon enn psykologen i vurderingen av risiko knyttet til samvær med overnatting, har gjort sine vurderinger på et annet faktagrunnlag i saken. De har snakket med begge parter i konflikten, gjort observasjoner og snakket med barnet. FER kunne ha ønsket at psykologen i kontradiksjonsprosessen hadde reflektert noe mer over om hans konklusjoner kunne være farget av det ensidige faktagrunnlaget han har hatt, og om han i noen grad burde vist noe mer lydhørhet overfor de sakkyndige i saken når han gjorde sine vurderinger av farene knyttet til samvær mellom klager og barnet. Det fremkommer en faglig uenighet mellom de sakkyndige og psykologen i vurderingen av betydningen man skal tillegge episoden hvor far utøvet vold mot mor.

Psykologen kommenterer ikke at klager opplever at han som psykolog har gått svært langt i å beskrive at relasjonen mellom klager og barnet kan være varig skadet, at samvær med overnatting kanskje ikke bør finne sted i det hele tatt, og at klager burde være fengslet. Psykologen kommenterer heller ikke at klager mener at psykologen har bidratt til at barnet har havnet i en lojalitetskonflikt og blitt tvunget til å velge side med den parten i konflikten psykologen samarbeidet med. Psykologen kommenterer ikke klagers beskrivelse av at samvær i praksis opphørte i ti måneder med støtte fra psykologen. Psykologen reflekterer ikke over om dette var uheldig for barnet, barnets relasjon til klager, klagers familie og klager selv. Det fremkommer ikke hvorvidt psykologen gjennom sitt arbeid i denne saken har reflektert over om han kan ha bidratt til at barnet får en vanskeligere relasjon til klager og klagers familie.

Gjennom kontradiksjonsprosessen har psykologen fått frem bakgrunnen for sitt syn på samvær mellom klager og barnet. Psykologen har også fått frem og presisert bakgrunnen for sin motstand mot forliket fra retten. Det fremkommer en faglig uenighet mellom psykologen og de sakkyndige i saken som i seg selv ikke kan ses på som fagetisk problematisk. Psykologen er tydelig på bakgrunnen, å ivareta barnet og dets relasjoner og tillit til voksne, for at han i samtaler med barnet gjentatt uttrykker sin skepsis til den inngåtte samværsavtalen.

I prosessen hadde FER ønsket at psykologen i større grad hadde vist forståelse for at dette også kan ha medført vansker for barnet. Opp mot den fagetiske problemstillingen i saken veier det tungt at psykologen angir faglige grunner for at han handlet slik han gjorde. Det er ikke FER sin oppgave å overprøve de faglige vurderinger en psykolog foretar. FER kan derfor ikke se at det i denne saken foreligger grunnlag for å vurdere at psykologen har handlet på en måte som er i strid med de fagetiske retningslinjene.

Vedtak: 5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Vedtak fattet av Fagetisk råd kan ankes til Psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
Fagetisk råd
Norsk psykologforening
Maria Løvvik Norheim, nestleder

for leder, Ingvild Aubert, sekretær FER

Kopi: Sentralstyret i Psykologforeningen, v/president Tor Levin Hofgaard